tiedebarometri 2026

• tutkimus suomalaisten suhteesta tieteeseen ja tieteellis-tekniseen kehitykseen

tiedebarometri 2026

• tutkimus suomalaisten suhteesta tieteeseen ja tieteellis-tekniseen kehitykseen

Tieteen tiedotus

Julkaisija: Tieteen tiedotus ry • Teksti: Esa Väliverronen • Ulkoasu ja taitto: Minna Ruusinen / Miks' ei! Oy •
Paino: PunaMusta Oy, Lahti 2026
ISSN-L 1799-3423
ISSN 1799-3423 (painettu)
ISSN 1799-3431 (verkkojulkaisu)

Tiedekeskus Heureka, 2026

Lukijalle

Tällä kertaa tiedebarometri tarkentaa katseen tieteen epäilijöihin. Kysymyspatterissa oli mukana uusia väittämiä vaihtoehtohoidoista ja muista tieteellistä konsensusta kyseenalaistavista näkemyksistä.

Tulosten perusteella näyttää siltä, että suunnilleen joka kymmenes suomalainen kokee vahvaa epäluottamusta suhteessa tieteeseen. Tämä epäluottamus ei koske pelkästään tiedettä, vaan he ilmaisivat epäluottamusta muihinkin instituutioihin.

Lievempää epäilyä osoitti hieman suurempi joukko, enimmillään vajaat 30 prosenttia vastaajista. He kyseenalaistavat joitakin tieteellisen konsensuksen mukaisia väittämiä tai suosivat vaihtoehtohoitoja. Epäluottamus ei ollut yksiselitteistä. Monet vaihtoehtohoitojen kannattajat kertovat samaan aikaan luottavansa yleisesti ottaen tieteeseen ja terveysviranomaisiin.

Vuodesta 2022 alkanut vaihtoehtohoitojen suosion kasvu oli nyt kuitenkin taittunut ja paikoitellen kääntynyt pieneen laskuun.

Esa Väliverronen
Tieteen tiedotus ry.

Luottamus tieteeseen

Tieteeseen ja tutkimukseen luotti ylivoimainen enemmistö, 85 % vastaajista. Toisaalta 11 % vastaajista sanoi luottavansa tieteeseen vain vähän. Yleinen luottamus tieteeseen on säilynyt samalla tasolla vuodesta 2022 lähtien.

Akateemisesti koulutetut (49 %) sekä vihreiden (48 %) ja vasemmistoliiton kannattajat (43 %) erottautuivat siinä, että he luottivat tieteeseen erittäin paljon. Perussuomalaisten kannattajat erosivat muista siinä, että neljännes (26 %) heistä luotti tieteeseen vain vähän. Kuitenkin myös perussuomalaisista 72 % kertoi luottavansa tieteeseen vähintään melko paljon.

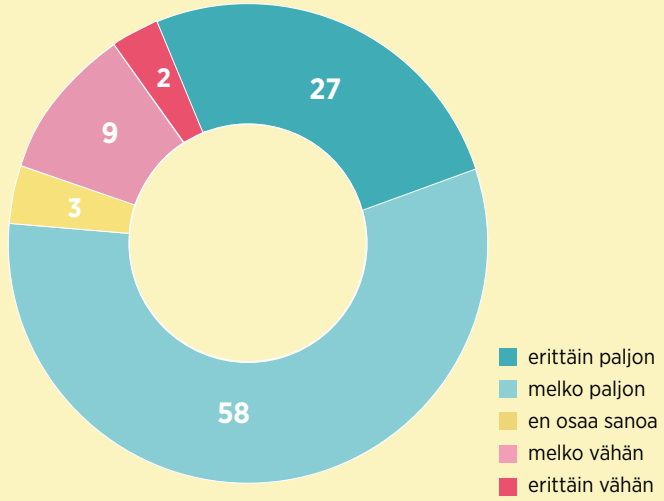
Kansainvälisessä vertailussa suomalaisten yleinen luottamus tieteeseen on vahvaa: esimerkiksi Saksan Wissenschaftsbarometer[1] (2025) kertoi, että 54 % vastaajista luotti tieteeseen erittäin tai melko paljon. Ruotsin VA Barometerin[2] (2025 – 26) mukaan tieteeseen luotti erittäin tai melko paljon 79 % vastaajista.

[1] https://search.gesis.org/research_data/ZA8806

[2] https://vetenskapallmanhet.se/en/resource/report-swedish-science-barometer-2025-2026/

Kuinka paljon yleisesti ottaen luotat tieteeseen ja tutkimukseen?

yhteensä 2026 (n=1016)

Miksi tieteeseen luotetaan?

Asiantuntijoiden ristiriitaiset näkemykset julkisuudessa eivät näytä horjuttavan luottamusta tieteeseen. 86 % vastaajista oli sitä mieltä, että erimielisyydet kuuluvat tieteeseen. Toisin päin muotoillusta väittämästä ”tieteeseen ei voi luottaa, koska saman alan tutkijat voivat olla jostakin asiasta täysin eri mieltä”, reilu kaksi kolmannesta (70 %) oli eri mieltä ja alle neljännes (23 %) samaa mieltä.

70 % vastaajista oli sitä mieltä, että tieteeseen voi luottaa, koska tutkijat tekevät työtä yhteiseksi hyväksi ja lähes yhtä moni siihen, että tutkijat nojautuvat eettisiin periaatteisiin (67 %). Vajaa neljännes vastaajista oli näistä väitteistä eri mieltä.

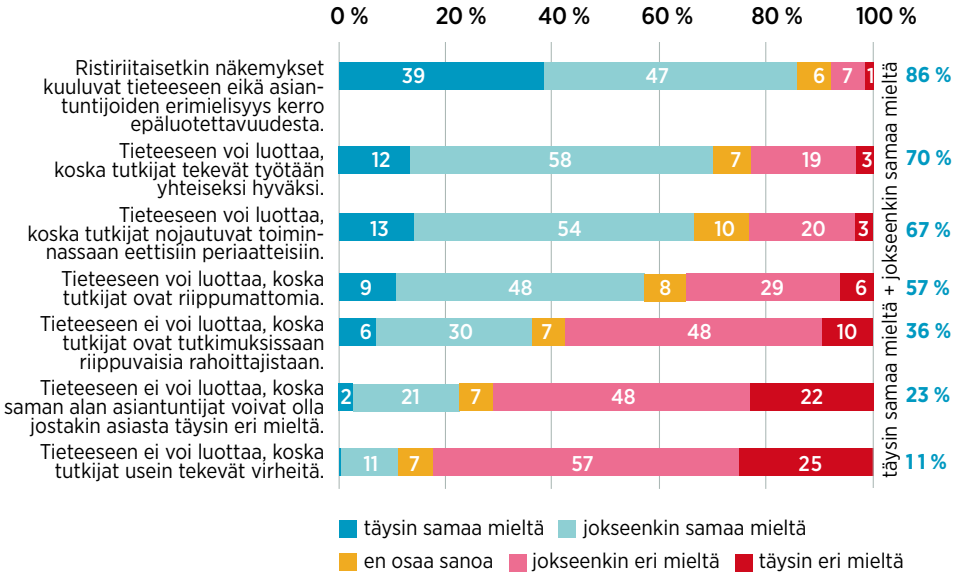
Tutkimuksen riippumattomuus jakoi hieman enemmän mielipiteitä. 57 % vastaajista luotti tieteeseen, ”koska tutkijat ovat riippumattomia”, 35 % oli eri mieltä.

Asenteet eivät ole juurikaan muuttuneet vuodesta 2022 lähtien, joskin luottamus tutkijoiden riippumattomuuteen on hieman laskenut.[3]

[3] TB2026-liite, s. 12 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html

Mitä mieltä olet seuraavista tieteen luotettavuutta koskevista väittämistä?

yhteensä 2026 (n=1016)

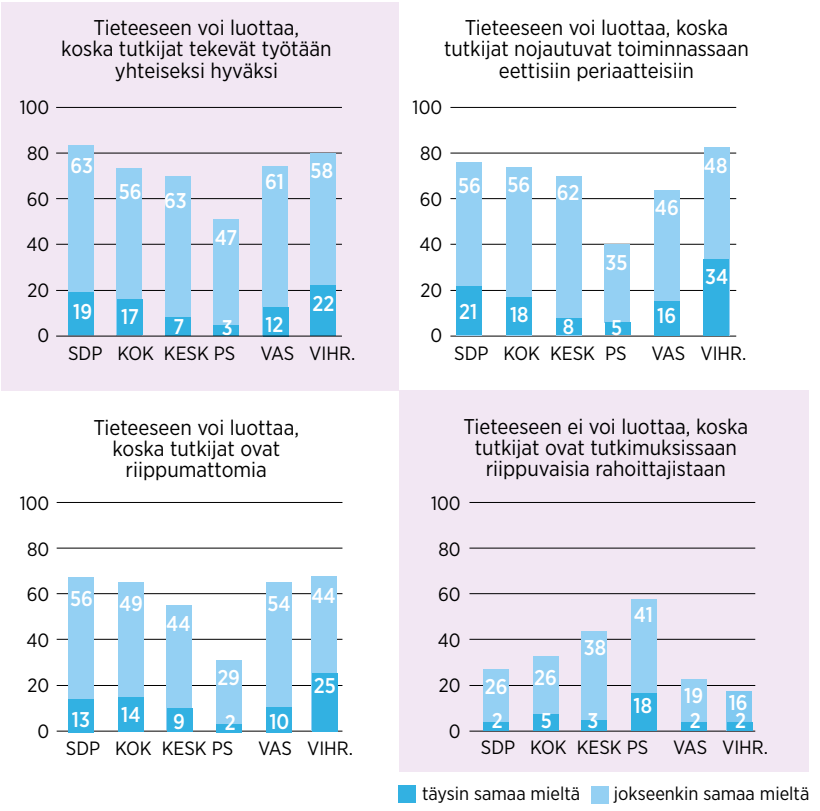

Erot luottamuksessa puoluekannan mukaan

Kun tuloksia tarkastellaan vastaajan puoluekannan mukaan, käy ilmi, että vahvimmin tieteeseen luottavat vihreiden ja SDP:n kannattajat. Tutkijoiden nojautumista eettisiin periaatteisiin epäilevät vahvimmin perussuomalaisten ja vasemmistoliiton kannattajat.

Tutkijoiden riippumattomuutta puolestaan epäilevät vahvimmin perussuomalaisten ja keskustan kannattajat. Samoin he epäilevät selvästi muita useammin, että tutkijat ovat riippuvaisia nimenomaan rahoittajistaan.

Luottamus tutkijoiden riippumattomuuteen on laskenut hieman kautta linjan, mutta perussuomalaisten ja keskustan kannattajien luottamus on heikentynyt muita enemmän verrattuna aiempiin kyselyihin.

Tieteen epäilijät

Osa suomalaisista suhtautuu tieteeseen johdonmukaisen epäilevästi ja kyseenalaistaa tieteen konsensukseen kuuluvia perusoletuksia. Heitä yhdistää epäilevä asenne suhteessa muihin yhteiskunnan keskeisiin instituutioihin. Kysyttäessä yleisestä luottamuksesta tieteeseen 11 % vastaajista kertoo luottavansa vain vähän.

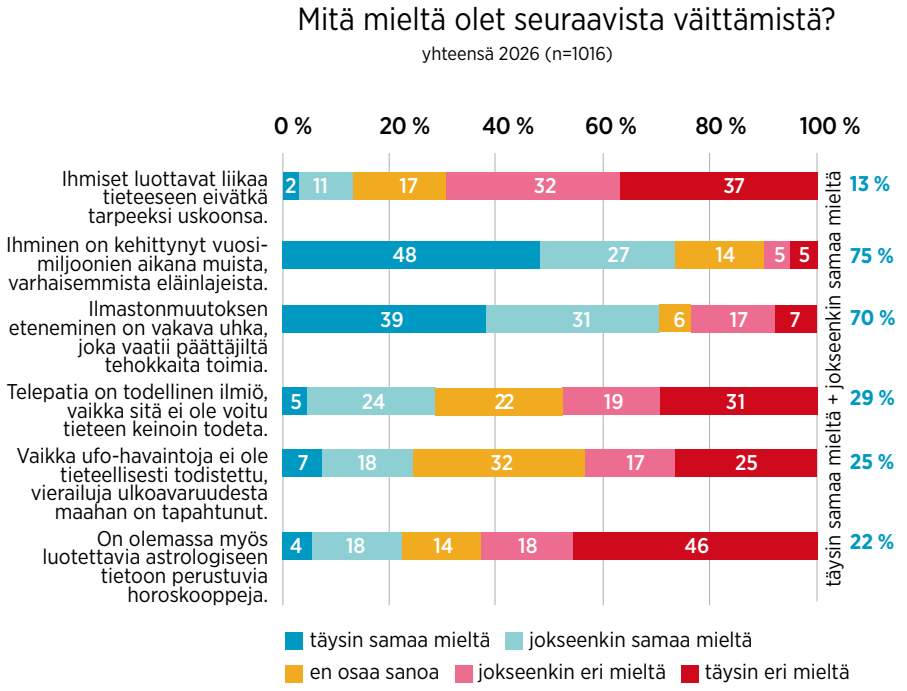
Joka kymmenes vastaaja kyseenalaistaa evoluutioteorian ja heidän lisäkseen peräti 14 % ei halua ottaa kantaa kysymykseen. 13 % vastaajista puolestaan ajattelee, että ihmisten pitäisi luottaa enemmän uskoonsa kuin tieteeseen. Telepatiaan uskoo 29 %, ufo-vierailuihin 25 % ja horoskooppeihin 22 % vastaajista.

Neljännes vastaajista puolestaan ei allekirjoita ilmastonmuutosta koskevaa väitettä. Kaksiosainen väite yhdistää tieteen ja poliittiset toimet, joten sitä ei voi tulkita suoraviivaisesti pelkästään tieteen epäilyksi.

Tulosten perusteella joka kymmenes suomalainen kokee vahvaa epäluottamusta suhteessa tieteeseen. Enimmillään vajaat 30 prosenttia vastaajista osoitti jonkinlaista epäilyä. He kyseenalaistavat joitakin tieteellisen konsensuksen mukaisia väittämiä tai suosivat vaihtoehtohoitoja (ks. s. 13). Useimpia tieteen epäilijöitä ei silti suoraan voi leimata tiedevastaisiksi. Heidän suhteensa tieteeseen ei ole yksiselitteisen torjuva ja heidän näkemyksensä vaihtelevat aiheen ja tieteenalan mukaan. Useat heistä samaan aikaan ilmaisevat yleistä luottamusta tieteeseen, vaikka he suosivatkin joitakin vaihtoehtohoitoja.

Tulokset ovat samansuuntaiset kuin suomalaisten korona-asenteita selvittäneessä tutkimuksessa.[4]

[4] ks. Jallinoja ym. (2021) Valtavirtaa ja vastavirtaa - koronanäkemykset yhteydessä halukkuuteen ottaa koronarokotus. Duodecim 137 (19).

Lääketiede ja vaihtoehtoiset hoidot

Tällä kertaa Tiedebarometri selvitti aiempaa laajemmin vaihtoehtoisten hoitomuotojen hyväksyttävyyttä. Ylivoimainen enemmistö oli sitä mieltä, että luotettavimpia asiantuntijoita terveysasioissa ovat alan tutkijat ja koulutetut ammattilaiset (89 %) ja että sairauksia pitää hoitaa ensisijaisesti lääketieteen keinoin (77 %). Jälkimmäisestä oli tosin eri mieltä 16 % vastaajista.

Toisaalta keskimäärin kolmannes vastaajista luotti lääketieteen rinnalla tai sijasta vaihtoehtoisiin hoitomuotoihin. Suosituimpia olivat kansanparantajat (40 %), vaihtoehtoiset terveysvaikuttajat (30 %) ja homeopatia (27 %).

Suhde vaihtoehtohoitoihin jakoi myös vahvasti mielipiteitä. 39 % oli sitä mieltä, että vaihtoehtohoitojen tarjoamista pitäisi rajoittaa lainsäädännön avulla. Lähes yhtä moni (38 %) oli päinvastaista mieltä. Kela-korvausten piiriin vaihtoehtohoidot haluaisi tuoda 20 % vastaajista, mutta 62 % oli eri mieltä.

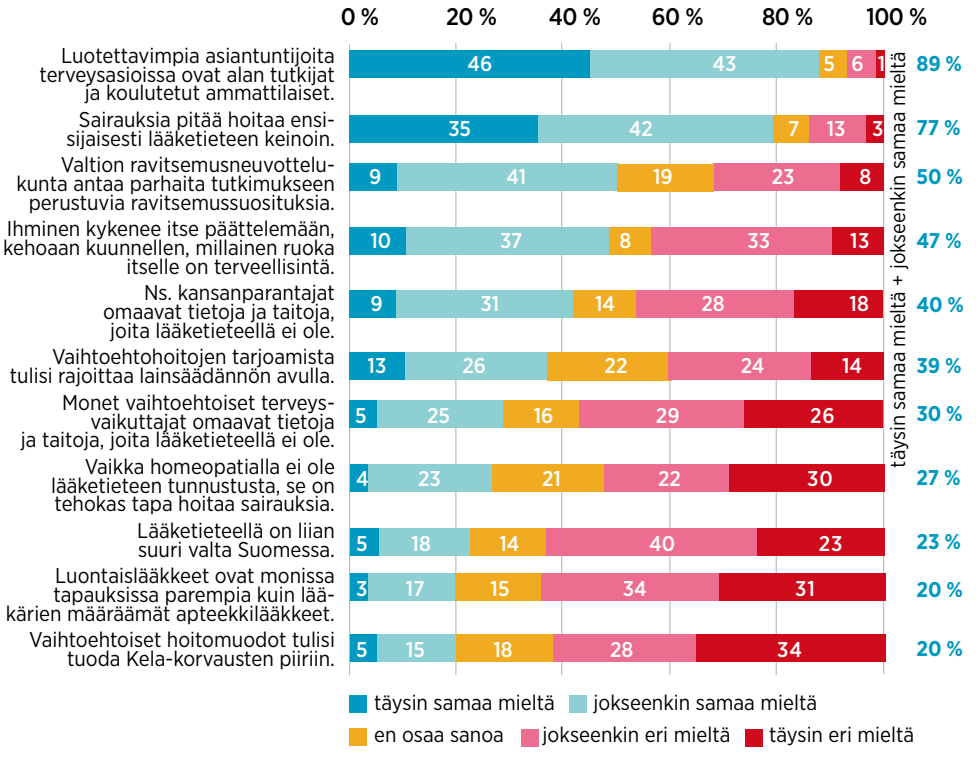
Valtion ravitsemusneuvottelukunnan suosituksiin luotti puolet vastaajista, mutta lähes kolmannes oli eri mieltä.

Vahvimmin lääketieteeseen luottivat kokoomuksen ja vasemmistoliiton kannattajat, ja Valtion ravitsemusneuvottelukunnan suosituksiin puolestaan eniten vasemmistoliiton ja SDP:n kannattajat.[5]

[5] TB2026-liite, s. 33 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html

Mitä mieltä olet seuraavista terveyteen, vaihtoehtohoitoihin ja ruokaan liittyvistä väittämistä?

yhteensä 2026 (n=1016)

Vaihtoehtoiset hoidot 2001–2026

Vaihtoehtoisten hoitojen suosio laski tasaisesti 2000-luvulla, kunnes se kääntyi nousuun 2020-luvun alussa. Tällä kertaa niiden suosio taittui tai kääntyi pieneen laskuun.

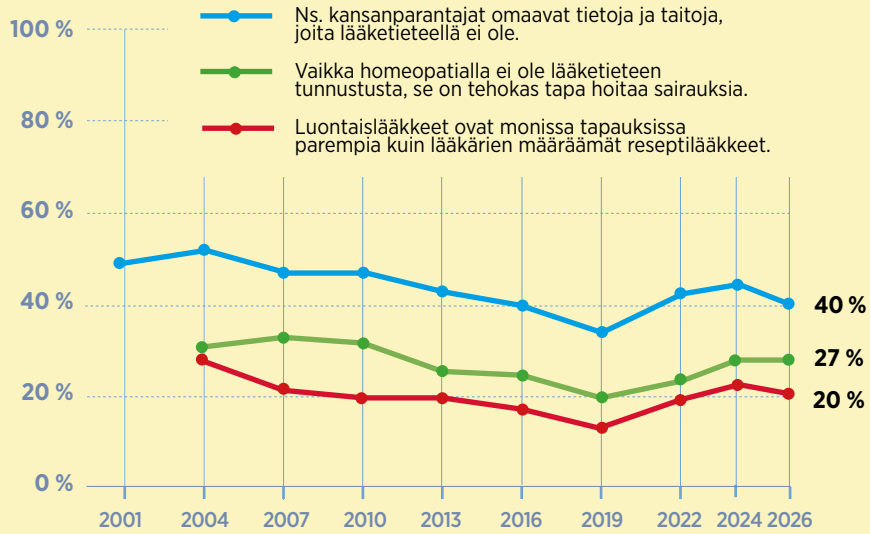
Vuoden 2026 kyselyssä vaihtoehtohoitoihin luottivat muita vahvemmin maaseudulla asuvat ja naiset, samoin perussuomalaisten ja keskustan kannattajat. Perussuomalaisten ja keskustan kannattajista yli puolet luotti kansanparantajiin ja noin kolmannes homeopatiaan.[6]

[6] TB2026-liite, s. 33 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html

Vaihtoehtoiset hoidot 2001 – 2026

täysin ja jokseenkin samaa mieltä -vastaajien osuudet

yhteensä 2026 (n=1016)

Rokotusnäkemykset ennallaan

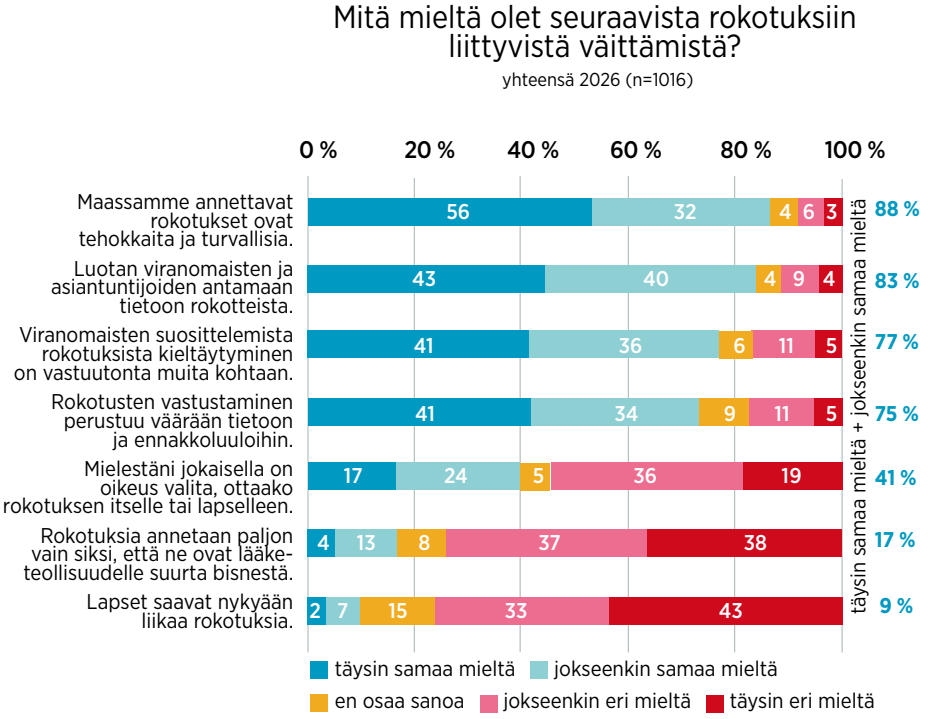
Viime vuosina on puhuttu paljon rokotevastaisuuden yleistymisestä ja rokotekattavuuden laskusta. Kyselyn perusteella ainakaan rokotevastaisuuden yleistymisestä ei voida puhua. Asenteet rokotuksiin olivat samalla tasolla tai hieman myönteisempiä kuin vuonna 2022, jolloin rokoteasenteita edellisen kerran kysyttiin Tiedebarometrissä.[7]

Runsas neljä viidestä vastaajista piti Suomessa annettavia rokotteita tehokkaina ja turvallisina ja luotti viranomaisten ja asiantuntijoiden suosituksiin. Noin 10 prosenttia kyseenalaisti väitteet.

Valinnanvapautta rokotusten ottamisessa kannatti nyt hieman harvempi (41 %) kuin edellisessä kyselyssä (47 %).

Akateemisesti koulutetut luottivat rokotuksiin selvästi vahvemmin (93 % – 95 %) kuin peruskoulutuksen saaneet (75 % – 83 %). Vihreiden kannattajat luottivat rokotuksiin hieman muita enemmän, perussuomalaisten ja keskustan kannattajat puolestaan vähemmän.[8]

[7] TB2026-liite, s. 35 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html
[8] TB2026-liite, s. 36 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html

Tiede, arki ja uskomukset 2001–2026

Tieteen, arkielämän ja uskomusten suhteita koskevia käsityksiä on selvitetty Tiedebarometrissä 2000-luvun alusta lähtien. Esimerkiksi evoluutioteoriaa kannattavien osuus nousi suhteellisen tasaisesti vuodesta 2007 (66 %) lähtien 2020-luvun alkuun, mutta näyttää nyt jämähtäneen 75 prosenttiin. Isoista puolueista selvästi eniten evoluutioteorian kyseenalaistajia löytyy keskustan kannattajista. Heistä 19 % ei hyväksynyt evoluutioväitettä ja yhtä moni ei halunnut vastata. Evoluutioteoriaa puolsivat vahvimmin perussuomalaisten ja vasemmistoliiton kannattajat.[9]

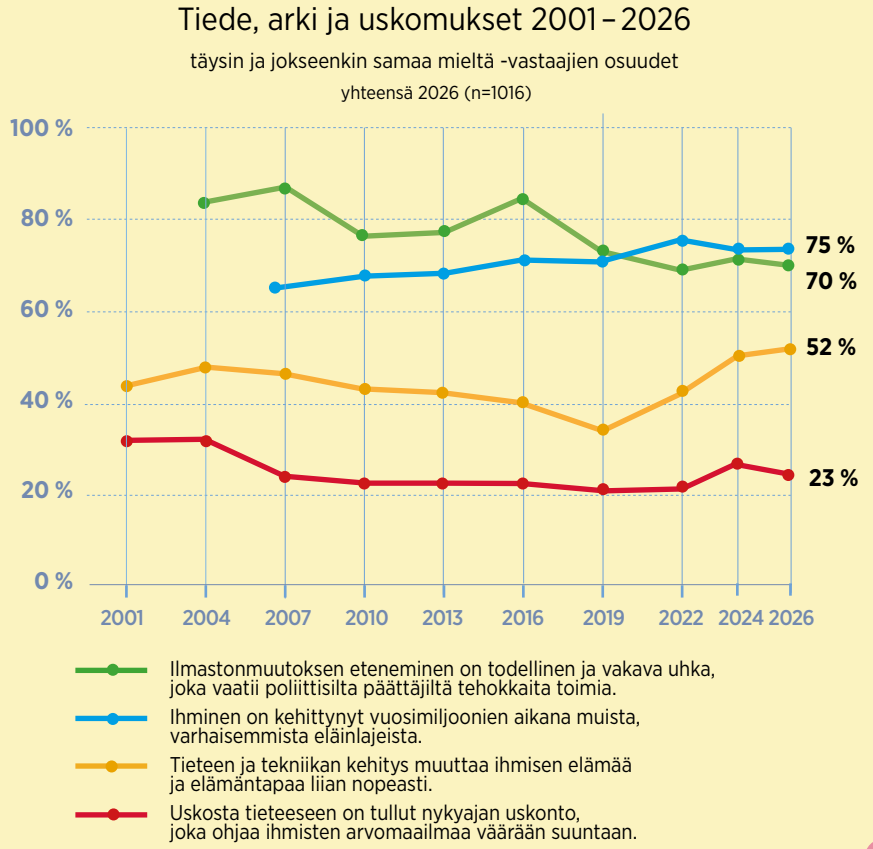
Ilmastonmuutosta vakavana uhkana pitävien määrä on vähentynyt, vaikka tieteellinen näyttö aiheesta on samaan aikaan vahvistunut. Yksi mahdollinen syy on se, että aihe on nyt vähemmän esillä mediassa kuin 20 vuotta sitten. Lisäksi aihe on vahvasti politisoitunut, mikä jakaa mielipiteitä ilmastotoimien tärkeydestä ja vaikutuksista.

Väitteen ”tieteen ja tekniikan kehitys muuttaa ihmisten elämää ja elämäntapaa liian nopeasti” kannatus väheni vuodesta 2004 vuoteen 2019 saakka, mutta kääntyi sen jälkeen nousuun. Kun vuonna 2019 samaa mieltä oli 35 % vastaajista, nyt jo 52 %.

Väitteen ”uskosta tieteeseen on tullut nykyajan uskonto” kannatus väheni niin ikään tasaisesti vuoteen 2007 saakka, mutta sen jälkeen pysyi samalla tasolla vuoteen 2022, kunnes se kääntyi pieneen nousuun.

Tulosten pohjalta voi päätellä, että epäily tieteen ja tekniikan negatiivisista vaikutuksista on lisääntymässä. Yksi mahdollinen tekijä on tekoäly, jota koskevat epäilyt ovat vahvistuneet (ks. s.24).

[9] TB2026-liite, s. 92 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html

Arviot tieteen tilasta synkentyneet

Vastaajien näkemykset Suomen tieteen tilasta ovat muuttuneet kautta linjan pessimistisemmiksi tämän vuosikymmenen aikana. Tämä näkyy erityisesti arvioissa tieteen ja teknologian yleisestä tasosta.

Ikäryhmistä muita kriittisemmin Suomen tieteen ja teknologian tasoa arvioivat alle 30-vuotiaat vastaajat.[10]

Toisaalta valtaosa suomalaisista pitää edelleen teknologian (80 %) ja tieteen (76 %) yleistä tasoa vähintään melko hyvänä.

Suomen tutkimusrahoituksen tasoa pitää riittävänä vain neljännes (25 %) ja arviot ovat tältä osin synkentyneet.

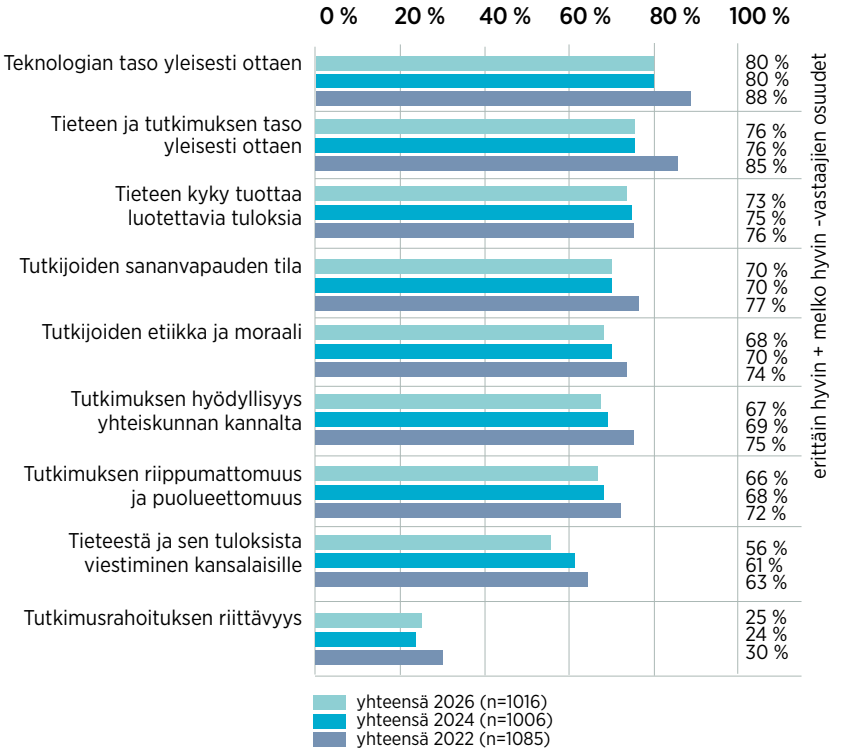
Kaksi kolmesta vastaajasta katsoi, että tutkimuksen riippumattomuus sekä tutkijoiden etiikka ja moraali ovat hyvällä tasolla. Näkemykset ovat muuttuneet jonkin verran kriittisemmiksi vuoteen 2022 verrattuna.

Varsin selvästi on pudonnut myös vastaajien arvio siitä, miten hyvin tieteestä ja sen tuloksista viestitään kansalaisille.

Myös arviot tutkimuksen hyödyllisyydestä yhteiskunnan kannalta sekä tutkijoiden sananvapauden tilasta ovat muuttuneet pessimistisemmiksi.

[10] Tiedebarometri2026-liite, s. 69 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html

Kuinka hyvin tai huonosti seuraavat tieteeseen ja tutkimukseen liittyvät asiat mielestäsi ovat Suomessa?

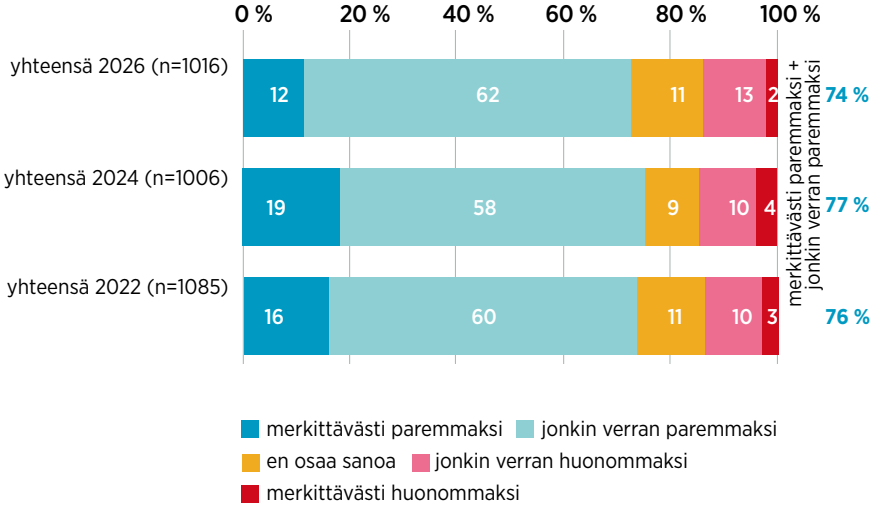
Arviot tulevaisuudesta

Vastaajista 74 prosenttia uskoi tieteen ja tekniikan kehityksen muuttavan ihmisten arkielämää paremmaksi seuraavien 10 – 20 vuoden aikana. Huonommaksi asioiden tila käy 15 prosentin mielestä. Arviot olivat hieman synkentyneet edellisiin kyselyihin verrattuna.

Arviot olivat pääosin samansuuntaisia kaikissa tutkituissa väestöryhmissä, joskin yli 70-vuotiaat (82 %) suhtautuivat tulevaisuuteen selvästi optimistisemmin kuin alle 30-vuotiaat (62 %). Erot eri puolueiden kannattajien välillä olivat vielä isompia. Vihreiden (89 %) ja kokoomuksen (88 %) kannattajat olivat selvästi optimistisempia kuin perussuomalaisten (59 %) ja vasemmistoliiton kannattajat (66 %).[11]

[11] Tiedebarometri2026-liite, s. 68 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html

Miten arvioit tieteen ja tekniikan kehityksen muuttavan ihmisten arkielämää seuraavien 10 – 20 vuoden aikana?

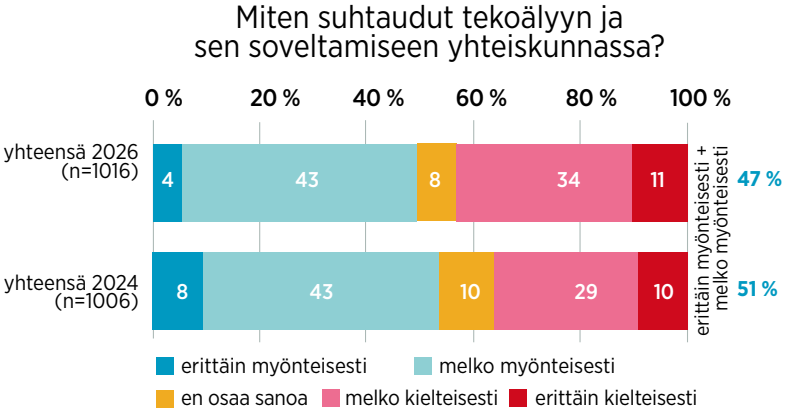
Mielipiteet tekoälystä synkentyivät

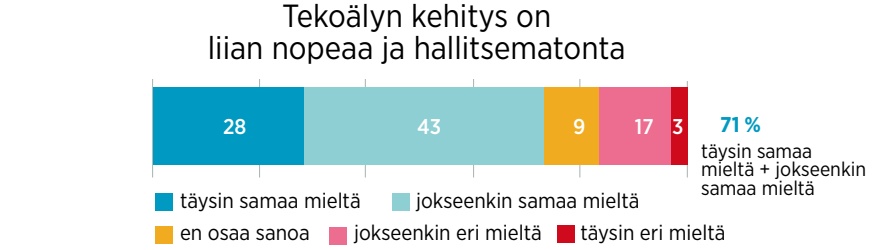
Arviot tekoälystä ja sen soveltamisesta yhteiskunnassa olivat jonkin verran synkentyneet. Kun kaksi vuotta sitten 51 % vastaajista suhtautui tekoälyyn enemmän myönteisesti kuin kielteisesti, nyt heitä oli enää 47 %. Nyt vain 4 % vastaajista suhtautui tekoälyyn erittäin myönteisesti, kun kaksi vuotta sitten heitä oli tuplasti enemmän.

Väitteen tekoälyn kehitys on liian nopeaa ja hallitsematonta allekirjoitti 71 % vastaajista ja vain 20 % oli eri mieltä.

Suhdetta tekoälyyn määrittää vahvasti vastaajan tausta. Esimerkiksi akateemisesti koulutetuista 65 % ja ylemmistä toimihenkilöistä 72 % oli myönteisellä kannalla. Kokoomuksen (67 %) kannattajat suhtautuivat tekoälyyn selvästi myönteisimmin ja vasemmistoliiton (29 %) kannattajat puolestaan kielteisimmin.[12]

[12] TB2026-liite, s. 30 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html

Tiede ja yhteiskunta

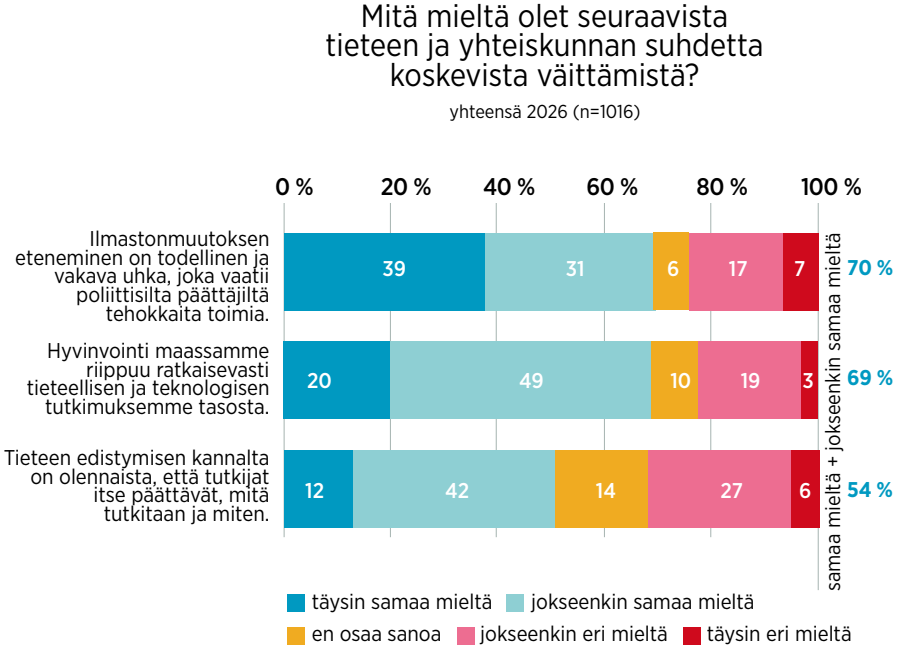
Ilmastonmuutoksen vakavuuden ja tiukempien ilmastotoimien vaatimuksen allekirjoitti 70 % vastaajista, kun taas 24 % oli eri mieltä.

Vahvimmin ilmastonmuutoksen epäilyä selitti vastaajan poliittinen kanta. Itsensä puoluekartalla oikealle sijoittavista 43 % kyseenalaisti väitteen ilmastonmuutoksen vakavuudesta ja tehokkaista poliittisista toimista, kun vasemmalle sijoittuvista näin teki vain 10 %. Perussuomalaisista 60 % kyseenalaisti ilmastoväitteen. Muita useammin tiukempia ilmastotoimia vaativat vasemmistoliiton (90 %) ja vihreiden (87 %) kannattajat, harvemmin keskustan (66 %) ja perussuomalaisten (33 %) kannattajat.[13]

Reilu kaksi kolmannesta vastaajasta oli sitä mieltä, että ”hyvinvointi maassamme riippuu ratkaisevasti tieteellisen ja teknologisen tutkimuksemme tasosta”. Neljännes oli eri mieltä.

Yli puolet vastaajista, 54 %, oli sitä mieltä, että tieteen edistymisen kannalta on parasta, kun tutkijat itse päättävät, mitä tutkitaan. Tieteen vapauteen luottavien määrä oli hieman laskenut edellisestä kyselystä (59 %).[14] Tällä kertaa 33 % vastaajista oli eri mieltä. Tieteen vapautta kannattivat muita harvemmin perussuomalaisten (32 %) ja keskustan kannattajat (45 %).[15]

[13] TB2026-liite, s. 79 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html
[14] TB2026-liite, s. 22 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html
[15] TB2026-liite, s. 23 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html

Tieteen ja politiikan suhde

Suomalaiset kannattavat vahvasti sitä, että tutkijat osallistuvat julkiseen keskusteluun ja antavat suosituksia päätöksentekijöille (88 %). Lisäksi 76 % on sitä mieltä, että poliittisessa päätöksenteossa käytetään liian vähän tutkimustietoa.

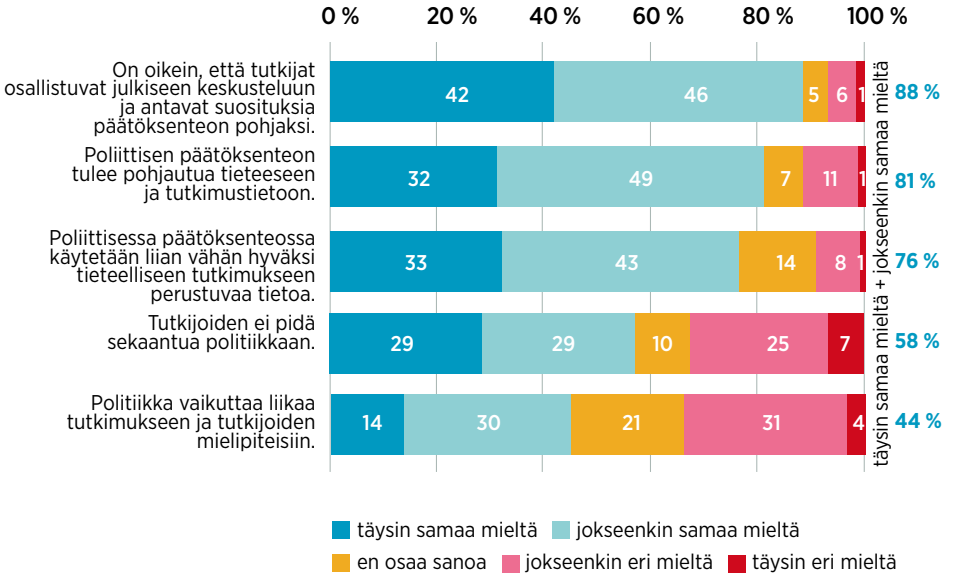
Toisaalta enemmistö (58 %) on sitä mieltä, että tutkijoiden ei pidä sekaantua politiikkaan, kun taas kolmannes on eri mieltä (32 %).

Väitteet olivat mukana ensimmäisen kerran vuoden 2022 kyselyssä, eikä niiden yleisessä kannatuksessa tapahtunut merkittäviä muutoksia, joskin tutkimuksen käyttö poliittisessa päätöksenteossa oli saanut hiukan lisää kannatusta.[16]

[16] TB2026-liite, s. 25 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html

Seuraavassa on muutamia väittämiä tieteen ja politiikan suhteista. Mitä mieltä olet näistä väittämistä?

yhteensä 2026 (n=1016)

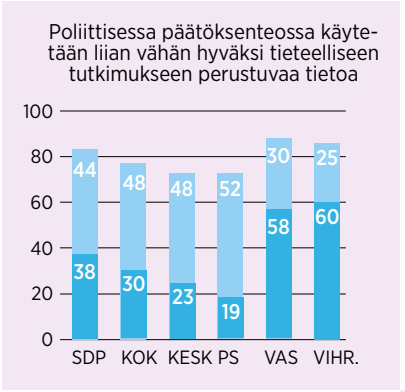
Mielipiteet puoluekannan mukaan

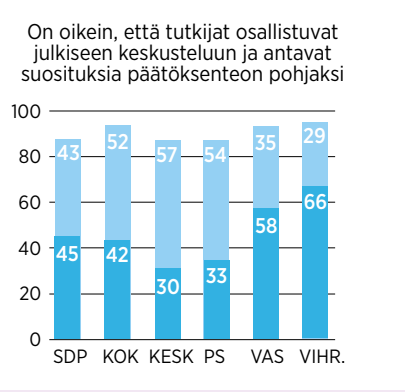
Eri puolueiden kannattajien selvä enemmistö on sitä mieltä, että tutkijoiden tulee osallistua julkiseen keskusteluun ja että poliittisen päätöksenteon tulee pohjautua tutkimustietoon.

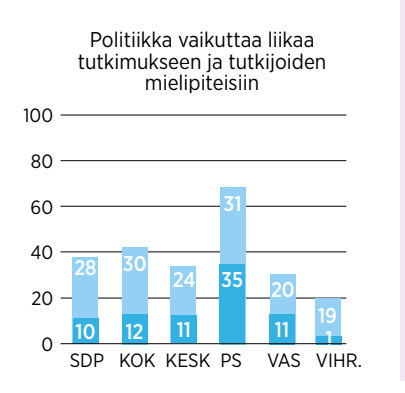
Sen sijaan vastaajien poliittiset näkemykset heijastuvat vahvasti väitteisiin politiikan vaikutuksesta tutkimukseen sekä tutkijoiden sekaantumisesta politiikkaan.

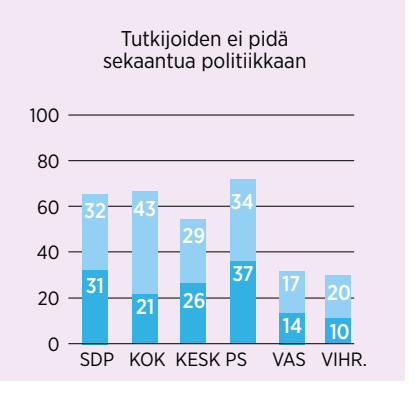
Poliittisesti oikealla olevista 61 prosenttia uskoo politiikan vaikuttavan liikaa tutkijoiden näkemyksiin. Vasemmalle sijoittuvista vain 31 prosenttia on samaa mieltä.[17] Tutkijoiden sekaantumisen politiikkaan näkevät ongelmana useimmin perussuomalaisten (71 %) ja kokoomuksen (64 %), muita harvemmin puolestaan vihreiden (30 %) ja vasemmistoliiton (31 %) kannattajat.

[17] TB2026-liite, s. 26 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html

täysin samaa mieltä jokseenkin samaa mieltä

Tieteen rahoitus

Tieteen rahoitusta koskevissa väittämissä vastaajien mielipiteet jakautuvat vahvemmin ja väestöryhmien erot nousevat selvemmin esiin. 52 % vastaajista hyväksyy väitteen, että veronmaksajien rahoilla tehdään hyödytöntä tutkimusta. Muita useammin tätä mieltä ovat perussuomalaisten (81 %) ja kokoomuksen (55 %) kannattajat.

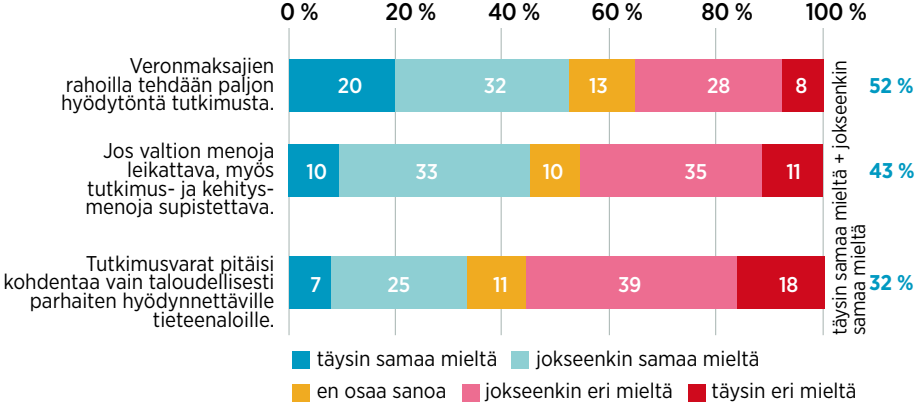
Tutkimusmenojen leikkaaminen muiden menojen tapaan saa kuitenkin hieman enemmän vastustusta (46 %) kuin kannatusta (43 %). Leikkauksia kannattavat muita useammin perussuomalaisten (61 %) ja kokoomuksen (48 %) kannattajat.

Tutkimusvarojen kohdentamista vain parhaiten taloudellisesti hyödynnettäville aloille vastustaa selvästi useampi (57 %) kuin sitä kannattaa (32 %). Eniten kannatusta tälle löytyy jälleen perussuomalaisten (53 %) ja kokoomuksen (46 %) äänestäjistä.

Yleisesti ottaen näkemykset näihin kysymyksiin eivät ole juuri muuttuneet edellisestä kyselystä.

Mitä mieltä olet seuraavista tieteen ja yhteiskunnan suhdetta koskevista väittämistä?

yhteensä 2026 (n=1016)

Mielipiteet tieteen rahoituksesta puoluekannan mukaan

täysin samaa mieltä + jokseenkin samaa mieltä olevien osuudet

	SDP	PS	KOK	KESK	VIHR	VAS
Veronmaksajien rahoilla tehdään paljon hyödytöntä tutkimusta.	45	81	55	49	13	22
Jos valtion menoja leikattava, myös tutkimus- ja kehitysmenoja supistettava.	37	61	48	43	21	27
Tutkimusvarat pitäisi kohdentaa vain taloudellisesti parhaiten hyödynnettäville tieteenaloille.	23	53	46	30	7	19

Luotetuimmat tutkijat

Vastaajia pyydettiin nimeämään enintään kolme tutkijaa, joita he pitävät luotettavina. Joka neljäs vastaaja nimesi vähintään yhden tutkijan. Tämä kertonee siitä, että tutkijat eivät edelleenkään ole kovin tuttuja suomalaisille.

Eniten mainintoja saaneet tutkijat tai tutkijataustaiset henkilöt ovat lähes poikkeuksetta televisiosta tuttuja suurelle yleisölle.

Luotetuimmaksi tutkijaksi nousi jälleen avaruustähtitieteen emeritusprofessori Esko Valtaoja. Kakkoseksi nousi tällä kertaa psykologian emeritaprofessori Liisa Keltikangas-Järvinen. Hänen lisäkseen muita uusia nimiä listalla ovat poliittisten historian tutkija Timo R. Stewart ja maailmanpolitiikan professori Teivo Teivainen.

Esko Valtaoja	27
Liisa Keltikangas-Järvinen	22
Timo R. Stewart	12
Ilmari Käihkö	9
Timo Miettinen	9
Teivo Teivainen	9
Mika Aaltola	8
Kari Enqvist	8
Sixten Korkman	8
Hanna Nohynek	7
Charly Salonius-Pasternak	7

Luonnontieteet suosituin

Suomalaisia kiinnostavat eniten luonnontieteet (64 %), lääketiede (60 %) ja tekniset tieteet (45 %). Niiden suosio on säilynyt suunnilleen samalla tasolla edelliseen kyselyyn verrattuna.

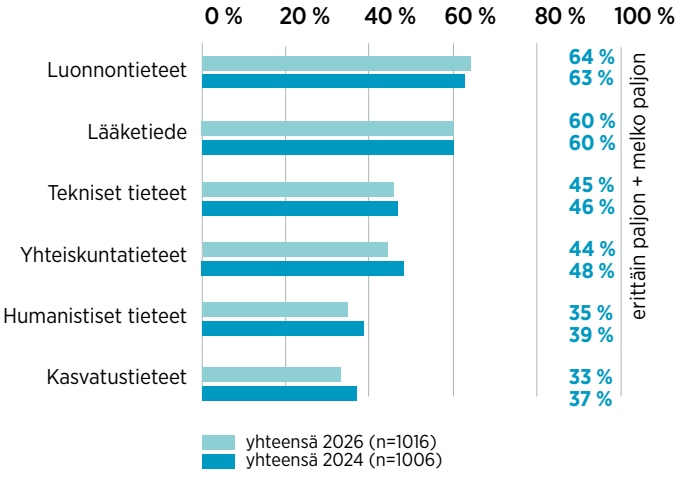
Sen sijaan yhteiskuntatieteiden (44 %), humanististen tieteiden (35 %) ja kasvatustieteiden (33 %) kiinnostavuus on hieman laskenut.

Tulos poikkeaa aiemmista ulkomaisista kyselyistä, joissa lääketiede on yleensä ollut selvästi kiinnostavin. Vahva kiinnostus luonnontieteisiin näyttää olevan suomalainen erityispiirre.

Kiinnostuksessa eri tieteenaloihin on joitakin selviä eroja suhteessa vastaajan poliittisiin mielipiteisiin. Esimerkiksi humanistiset tieteet kiinnostavat selvästi useammin itsensä vasemmistoon (67 %) kuin oikeistoon (22 %) sijoittavia. Tekniset tieteet puolestaan kiinnostavat selvästi harvemmin vasemmistoon (32 %) kuin oikeistoon (65 %) kuuluvia.[18]

[18] TB2026-liite, s. 43 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html

Kuinka kiinnostunut olet seuraavilla aloilla tehtävästä tutkimuksesta?

Puolustusvoimat, poliisi ja yliopistot

Luotetuimpien instituutioiden ja organisaatioiden järjestys on Tiedebarometrissa ollut pitkään sama: puolustusvoimat, poliisi ja yliopistot. Luottamus niihin on säilynyt viime vuodet jokseenkin samalla tasolla, joskin luottamus yliopistoihin on 2020-luvulla hieman laskenut. Samaan aikaan luottamus ammattikorkeakouluihin on noussut.

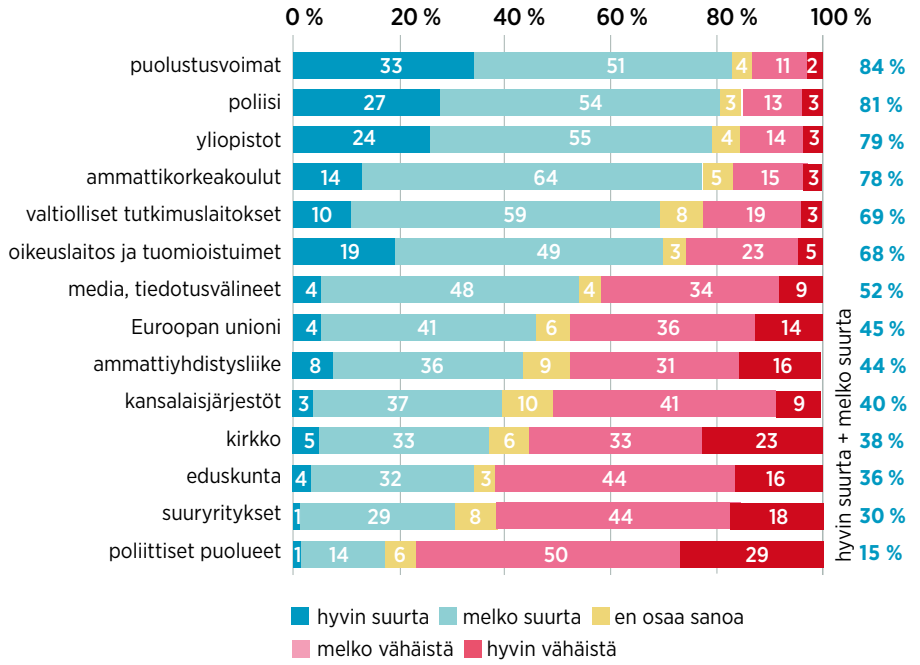
Selkein muutos on tapahtunut eduskuntaan kohdistuvassa luottamuksessa, joka on suorastaan romahtanut. Kun vielä 2022 eduskuntaan luotti 57 % vastaajista, nyt enää 36 %. Myös luottamus oikeuslaitokseen ja mediaan on laskenut jonkin verran 2020-luvulla.[19]

Luottamuksessa yliopistoihin näkyy jonkin verran polarisoitumista poliittisen kannan mukaan. Vahvimmin yliopistoihin luottivat SDP:n (92 %) ja vihreiden (91 %) kannattajat. Ero vasemmalle (85 %) ja oikealle (60 %) identifioituvien välillä oli melko suuri.[20] Tätä selittänee se, että eniten luottamus oli pudonnut perussuomalaisten kannattajien keskuudessa: nyt enää 48 % perussuomalaisten kannattajista luotti yliopistoihin ja korkeakouluihin, kun 2024 vielä 61 %.[21]

Myös medialuottamuksessa näkyy vahva ero perussuomalaisten ja muiden välillä, sillä perussuomalaisista vain kolmannes (34 %) luottaa tiedotusvälineisiin.

[19] TB2026-liite, s. 55 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html
[20] TB2026-liite, s. 67 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html
[21] https://www.tieteentiedotus.fi/files/Tiedebarometri_2024_liitteet.pdf

Seuraavassa on lueteltu joukko yhteiskunnallisia instituutioita.
Kuinka suurta luottamusta tunnet niitä kohtaan?
yhteensä 2026 (n=1016)

Muutokset luottamuksessa

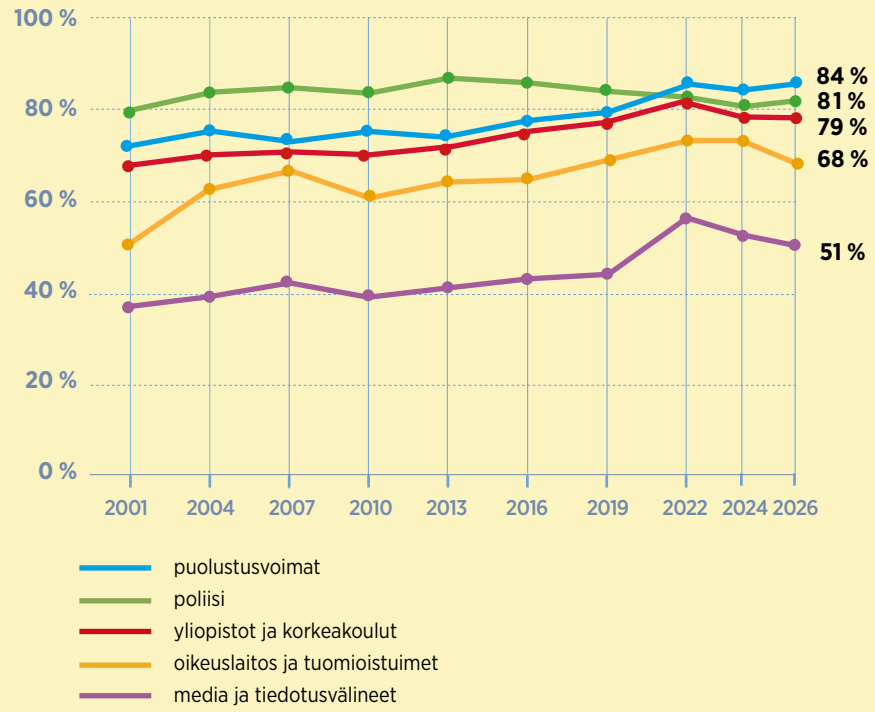
Viime aikoina on puhuttu paljon yleisestä luottamuksen laskusta instituutioihin. Tämä näkyy jossain määrin myös Tiedebarometrin tuloksissa, sillä luottamus useisiin keskeisiin instituutioihin on laskenut hiukan 2020-luvulla.

Luottamuksen laskua selittää edellä kuvattu asenteiden eriytyminen esimerkiksi vastaajien poliittisen kannan mukaan: kaikki eivät jaa samaa luottamusta.

Muutos luottamuksessa ei ole kuitenkaan kovin dramaattinen. Jos tuloksia verrataan 2000-luvun alkuun: luottamus instituutioihin on pääosin samalla tasolla tai hieman korkeampi kuin silloin.

Luottamus instituutioihin 2001 – 2026

hyvin suurta ja melko suurta - vastaajien osuudet

Tiedebarometri -kyselystä

Tiedebarometri on selvittänyt suomalaisten suhdetta tieteeseen sekä tieteen ja tekniikan rooliin yhteiskunnassa vuodesta 2001 lähtien. Kysely tehdään nykyisin kahden vuoden välein.

Tutkimusaineisto on koottu Forumissa 15. – 26.5.2026. Kyseessä on Verianin käyttämä vastaajapaneeli, jonka tiedonsiirrossa hyödynnetään internetiä.

Tutkimukseen osallistui yhteensä 1 016 henkilöä. Vastaajat edustavat maamme 18 vuotta täyttänyttä väestöä (poislukien Ahvenanmaan maakunnassa asuvat).

Tilastollisten päätelmien luotettavuuden parantamiseksi tutkimuksessa aineistoa on painotettu sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan vastaamaan paremmin perusjoukkoa.

Tulosten luottamusväli on koko aineiston tasolla suurimmillaan 3,1 prosenttiyksikköä suuntaansa. Osaryhmittäisissä tuloksissa luottamusväli on suurempi, ryhmän koosta riippuen.[22]

Tiedebarometrin tuottaa Tieteen tiedotus ry.
Tutkimusaineisto tallennetaan Tietoarkistoon.

[22] TB2026-liite, s. 4–6 https://www.tieteentiedotus.fi/tiedebarometri.html

Mikroskooppityöpaja, Tieteiden yö 2025, kuva: Jaana Tihtonen

Tiedetapahtuma Suomalaisella Tiedeakatemialla, Tieteiden yö 2025, kuva: Jaana Tiihtonen